

Your Alps – projektno delo in podjetnost na primeru medpredmetne povezave likovne umetnosti in geografije

Mojca Logar

Biotehniški center Naklo
mojca.logar@bc-naklo.si

COBISS: 1.04

»Your Alps« – Project Work and Entrepreneurship in the Example of Cross-curricular Connection between Art and Geography

Izvleček

Biotehniški center Naklo je v okviru mednarodnega projekta Your Alps pripravil več aktivnosti. Ena od njih je bila izvedba fotografske delavnice s profesionalnim fotografom. Po izdelanih fotografijah so dijaki naredili slike v 3D-tehniki. Slike smo opremili z opisi v brajici in jih tako približali slepim in slabovidnim. Kompetence podjetnosti v gimnazijskem programu krepimo v projektu PODVIG. Tako smo razstavo ponudili na ogled knjižnici Ivana Tavčarja v Škofji Loki, Planinskemu muzeju v Mojstrani, Triglavskemu narodnemu parku in Centru Iris v Ljubljani. Z razstavo bomo lahko še naprej gostovali v različnih izobraževalnih in razvojnih institucijah doma in v tujini.

Ključne besede: projekt Your Alps, razstave izven šolskega centra, podjetnost pri pouku likovne umetnosti in geografije, izdelek za slepe in slabovidne

Abstract

The Biotechnical Centre Naklo organised a number of activities within the Your Alps international project. One of them was a photography workshop where students used a professional camera to create 3D photos. Descriptions in the Braille were then added to the photos to make them accessible to the blind and visually impaired. The secondary school programme helps students develop their entrepreneurship competences through the PODVIG project. The exhibition was shown in the Ivan Tavčar library in Škofja Loka, Slovenian Alpine Museum in Mojstrana, Triglav National Park and Iris centre in Ljubljana, and will continue to be hosted by different educational and developmental institutions in Slovenia and abroad.

Keywords: Your Alps project, exhibitions outside the school centre, entrepreneurship in art and geography classes, product for blind and visually impaired

Kaj je projekt Your Alps?

Na Biotehniškem centru Naklo izvajamo projekt Your Alps (Interreg območje Alp). Ta združuje in povezuje vse države alpskega loka, od Francije do Slovenije, v skupen projekt, s katerim želimo mladim približati življenje v Alpah. V vseh državah se ukvarjajo s podobnimi okoliščinami,

življenje v alpskem prostoru je kljub novim možnostim za preživetje in gospodarski izrabi za mlade dokaj nepriljavno. Mladi se odseljujejo. Ta idilični prostor je obljuden v turistični sezoni poleti in pozimi, sicer pa je daleč od centrov odločanja, moči in kapitala. Če jih ne pritegne delo v turizmu, gozdarstvu ali kmetijstvu, se zdi, da alpski prostor mladim ne nudi veliko

Projekt Your Alps združuje in povezuje vse države alpskega loka v skupen projekt, s katerim želimo mladim približati življenje v Alpah. Namen projekta je pokazati in iskati nove možnosti in priložnosti za delo mladih v alpskem prostoru ob upoštevanju sonaravnih in trajnostnih omejitev.

**Biotehniški center
Naklo je leta 2019
dobil naziv Alpska
šola, kar je prvi
tovrstni naziv v
Sloveniji.**

možnosti zaposlitve, ki si jo želijo in za katero se izobražujejo. Tako je namen projekta pokazati in iskati nove možnosti, smernice in priložnosti za delo mladih v alpskem prostoru. Temeljna naloga pa je seveda ohranjati naravo in posege vanjo načrtovati ob upoštevanju sonaravnih in trajnostnih omejitev.

V projektu je sodelovalo 12 partnerjev in 14 pilotnih mest. Pilotno mesto je bilo sestavljeno iz ene izobraževalne institucije in ene ustanove, ki upravlja z zavarovanim območjem Alp. Slovenska partnerja v projektu sta bila Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Biotehniški center Naklo. BC Naklo v svojih projektih in pri rednem pouku sodeluje s Triglavskim narodnim parkom. Cilj vsakega pilotnega mesta je bil v svojem kraju usposobiti eno izobraževalno ustanovo kot alpsko šolo, kar je bila krovna naloga projekta. Biotehniški center Naklo je leta 2019 dobil naziv Alpska šola, kar je prvi tovrstni naziv v Sloveniji.

Priprava razstave Your Alps

Ena od nalog v projektu je bila izvedba fotografske delavnice. Na šoli imamo dvakrat na leto projektne dneve, kjer v dveh dneh dijaki in mentorji (zaposleni učitelji in zunanji sodelavci)

Večplastna slika v delu

Foto: B. Urh

Kaširanje s časopisnim papirjem

Foto: B. Urh

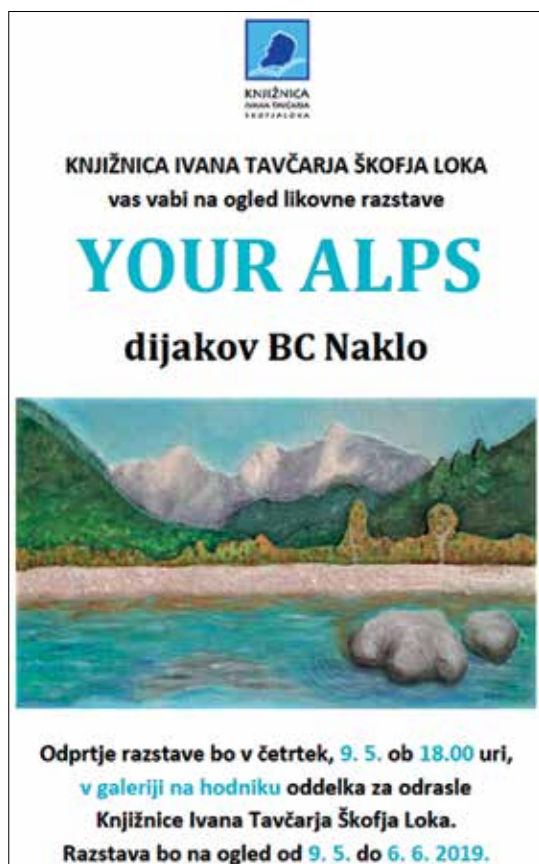
v manjših skupinah izvedemo naloge, ki so zastavljene timsko in projektno. Prijavljene naloge razpišejo mentorji, dijaki pa se prosto ne glede na smer šolanja prijavijo na projektne delavnice. Fotografsko delavnico smo izvedli s pomočjo zunanjega mentorja, profesionalnega fotografa Aleša Zdešarja, ki je zaposlen v TNP-ju. V alpskem okolju, v dolini Trente, so dijaki dva dni iskali motive in preverjali možnosti, ki jih nudi fotografski objektiv ali navaden telefon.

Na osnovi fotografij so v spomladanskih projektih dnevi drugi dijaki izdelali slike v 3D-tehniki. Mentor likovne vzgoje na Biotehniškem centru Naklo, prof. Boris Urh, je dijake spodbudil, da so fotografije s pomočjo projektorja prenesli na karton. Posamezne obrise pokrajine in reliefne elemente so izrezali iz kartona, jih kaširali in jih oblikovali v relief. To so v več plasteh prekrili s časopisom in pobarvali s tempera barvami. Tako so na osnovi fotografij nastale reliefne slike. Na razstavi v šoli so izobesili oboje, fotografije in reliefne slike.

PODVIG in gostovanje razstav izven BC Naklo

Biotehniški center Naklo sodeluje v projektu PODVIG – uvajanje podjetnosti v gimnazije kot razvojne šole. Podjetno razmišljanje in projektna naravnost pouka na našem centru nista novost, saj so podjetnost, komunikacija in trženje redni predmeti v vseh tehniških in strokovnih programih biotehniškega področja, ki jih na našem centru poučujemo tudi geografi. Projektna pisarna ponuja neizčrpne možnosti izvajanja drugačnih oblik pouka, ki so vpete v domače in tuje okolje, problemsko naravnane in praktično zasnovane. PODVIG naj bi tovrstno razmišljanje, učne metode in način pouka pri

rednih predmetih in obšolskih dejavnostih uvedel tudi v gimnazijske programe. Dolgo že vemo, da so likovni izdelki, ki nastajajo pri pouku likovne umetnosti pod mentorstvom profesorja Borisa Urha, tako izjemni, da bi jih bilo smiselno razstaviti tudi izven našega centra. Šolski hodniki so galerija, kjer se vsaj petkrat na leto razvrstijo različne razstave, ki nastajajo pri rednem pouku likovne umetnosti v vseh izobraževalnih programih. Izobraževanja v okviru projekta PODVIG so me kot vodjo projekta na šoli dokončno opogumila, da smo razstavo ponudili tudi drugim uporabnikom. Tako smo junija 2019 razstavo postavili v knjižnici Ivana Tavčarja v Škofji Loki. Ob otvoritvi smo z dijaki pripravili kratek kulturni program, vodstvo knjižnice nas je povabilo k razstavi tudi v prihodnjem šolskem letu.

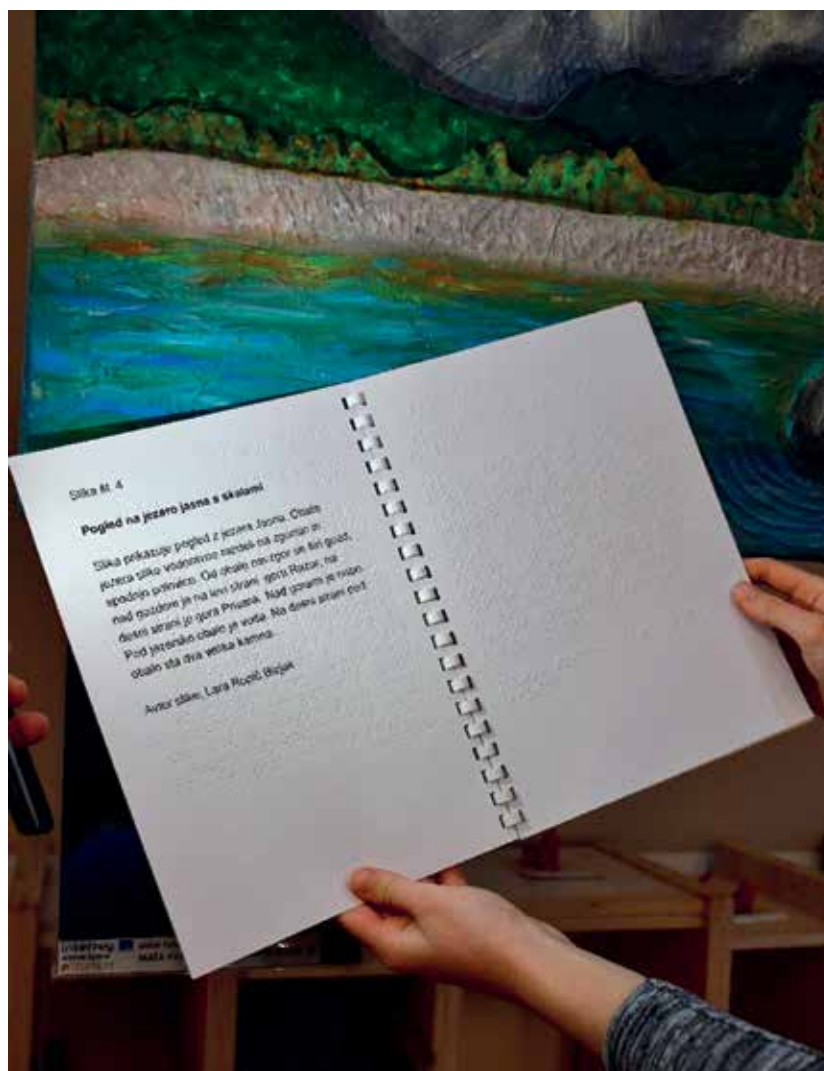
Vabilo na odprtje razstave v knjižnici Ivana Tavčarja Škofja Loka

Foto: M. Logar

Konec junija 2019 je bilo na Brdu pri Kranju redno izobraževanje v okviru projekta PODVIG. Šole smo lahko svoje primere prakse pokazale na priročni »tržnici dobrih praks«. Naš center je predstavil tudi pričujočo razstavo. Eden od strokovnih udeležencev okrogle mize nas je spodbudil, da je to izdelek, ki je lahko zanimiv tudi za slepe in slabovidne. Vključevanje ranljivih

skupin je za vsak projekt zelo pomembno. Tako smo navezali stik s Centrom IRIS v Ljubljani, kjer izobražujejo slepe in slabovidno mladino. Slike smo opremili z opisi v brajici. Niso narejene po konceptu za slabovidne (toplo/hladno, ostro/ mehko ...), vendar so sprejemljive tudi za tovrstno populacijo. Tako smo se skupaj z dijaki naučili napisati kratke opise slik za slepe in slabovidne.

Od septembra do oktobra 2019 so bile slike razstavljene v Planinskem muzeju v Mojstrani. Razstavo so vključili v teden Evropske kulturne dediščine. Ponovno smo z dijaki pripravili kulturni program ob otvoritvi in navdušenje obiskovalcev je bilo veliko.

Zvezek s kratkimi opisi slik v brajici

Foto: M. Skoberne

Od januarja do marca 2020 razstava gostuje v Triglavskem narodnem parku v centru Bohinjskega jezera v Stari Fužini. Ob otvoritvi so bili gostje člani Društva slepih in slabovidnih s Primorske in Kranja, kjer so imeli aktivno delavnico. TNP v

Alpski potok – levo fotografija,
desno slika, izdelana po fotografiji
Vir: <https://www.tnp.si/sl/obiscite/koledar-dogodkov/your-alps-tvoje-alpe/>,
dostop: 6.1.2019

svoje redno delo aktivno vključuje tudi ranljivo populacijo, tudi slepe in slabovidne. Cel dan so preživali v Bohinju, ob spoznavanju naravnih vrednot in okolja. Otvoritev razstave je bila zanje presenečenje in velika nadgradnja obiska. Tudi sami se ukvarjajo s slikanjem, predvsem z akrilnimi barvami s peskom. Za slepe je reliefna slika vedno zelo dobrodošla, saj le na ta način lahko nekoliko začutijo dimenzijo globine prostora.

Ob otvoritvi razstave v centru Bohinjka v Stari Fužini
Foto: M. Skoberne

Razstava bo gostovala tudi v Centru IRIS, ki nam je pomagal narediti opise v brajici. Načrtujemo, da bomo razstavo lahko ponudili partnerskim šolam v projektu Your Alps, drugim zvezam in društvom slepih in slabovidnih po Sloveniji in seveda tudi preostali zainteresirani javnosti.

Dijakinja, avtorica slike, razlaga, kako je ustvarjala sliko.
Foto: M. Skoberne

Obiskovalci so občudovali kozoroga.
Foto: M. Skoberne

Starejša gospa ob ogledu slike

Foto: M. Skoberne

Katere kompetence podjetnosti smo razvijali pri pripravi razstave?

V sklopu **Zamisli in priložnosti** dijaki uporabljajo svojo domišljijo in sposobnosti, s katerimi prepoznajo priložnosti za ustvarjanje vrednosti. Dijaki so s pričujočo nalogo razvijali:

Ustvarjalnost – dijaki so fotografirali in ustvarjali likovna dela, preizkušali so nove načine in tehnike fotografiranja in likovnega ustvarjanja.

Odkrivanje priložnosti – z delom bi lahko ostali pri fotografski delavnici in bi svoje delo uspešno zaključili. Tako pa smo nadaljevali in vzpostavili nove povezave ter združili razpršene elemente – ustvarjanje slike, postavitev razstave, iskanje novih razstavnih prostorov, priprava kulturnega programa, opremljanje slik z napisi v brajici za slepe in slabovidne.

Vrednotenje zamisli – razstave z vključevanjem ranljivih družbenih skupin imajo gospodarski, kulturni in družbeni pomen. Dijaki so z razstavo obogatili širšo skupnost.

V sklopu **Viri** dijaki prepoznajo in vrednotijo svoje lastne in skupinske prednosti oziroma pomanjkljivosti. Povsem naravno je, da se med delom pojavijo neuspehi in negotovost. Razvijali smo naslednje kompetence:

Vključevanje virov – dijaki so uporabljali digitalne in materialne vire, ki jih imajo na voljo. Fotografirajo lahko z navadnim telefonom ali z boljšo fotografsko opremo. Ustvarjali so v novi likovni tehniki in se naučili pripraviti slike za razstavo. Pritegniti so morali dijake za kulturni program in sodelovati na kulturnem dogodku ob otvoritvi razstave.

Motivacija in vztrajnost – vsak je moral izdelati kakovostno fotografijo in izdelati sliko. Vmes je tudi dvomil v svoje sposobnosti. Motiv, kompozicijo in način ustvarjanja je lahko večkrat zamenjal. Soočal se je z različnimi pomisleki, da ne bo uspel, da slike ne bo dokončal in podobno. Vse to so običajne situacije v procesu ustvarjanja. In tudi dejansko vse slike niso enako dobre. Nekatere so ostale nedokončane.

V sklopu **K dejanjem** se dijaki naučijo določiti kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje. Opredeliti morajo prednostne naloge in akcijske načrte. S pričujočo nalogo smo razvijali naslednje kompetence:

Načrtovanje in upravljanje – soočili so se s prioriteto dejanj, kako nastane dobra fotografija, izbiro motiva, svetlobe, pozicije, spremembo motiva. Ob nepredvidenih spremembah, kar je na terenu zelo pogosto, so morali dijaki hitro ukrepati in se prilagoditi. Vse fotografije niso bile dovolj kakovostne, da bi jih uporabili, narediti je bilo potrebno izbor.

Delo z drugimi – na terenu dijaki v procesu terenskega dela niso bili sami. Slike so nekateri izdelovali v parih in so rezultat timskega dela. V skupini so morali sodelovati. Na razstavo so morali povabiti svoje sošolce, znance in o tem dogodku obveščati širšo javnost.

Izkustveno učenje – dijaki so se učili z lastnimi izkušnjami ob pomoči strokovnjaka, mentorja, od vrstnikov. Izdelek je bil lahko tudi neuporaben. Učenje ob lastnih napakah je še vedno zelo poučna metoda, ki pogosto pusti najbolj trajno znanje.

Kako se združujeta podjetnost in podjetništvo na primeru razstave Your Alps?

Projekt PODVIG spodbuja podjetnost med gimnazijci, kar pomeni predvsem spremembo mišljenja in načina dela pri rednem pouku. Če mlade poučujemo na nivoju znanja, kompetenc in veščin, moramo imeti nenehno pred seboj dejstvo, da se znanje danes zelo hitro spreminja in kmalu ni več uporabno, ker je zastarelo. Več

Najbolj zaželene lastnosti, ki jih delodajalci pričakujejo od mladih, ki stopajo na trg delovne sile, so kritično mišljenje, kreativnost, presojanje in odločanje, pogajanje, timsko delo, reševanje kompleksnih problemov.

kot tretjina mladih bo opravljala poklice, ki jih sploh še ni na trgu. Česa naj jih torej učimo? Najbolj zaželene lastnosti, ki jih delodajalci pričakujejo od mladih, ki stopajo na trg delovne sile, so kritično mišljenje, kreativnost, presojanje in odločanje, pogajanje, timsko delo, reševanje kompleksnih problemov. Premislimo, s katerimi metodami in na kakšen način razvijamo te kompetence pri svojem vsakodnevem pouku v čisto običajnih učnih situacijah ali v drugačnih dejavnostih, ki so tako ali drugače del pouka.

Uspešnost šole se meri z več kazalci, nekatere je mogoče izmeriti, drugih ne. Število vpisanih dijakov in uspešnost na maturi, tekmovanjih, pri raziskovalnem in drugem delu na tak ali drugačen način lahko izmerimo. Navdušenje, zadovoljstvo, srečo, ustvarjalnost dijakov težko izmerimo, vemo pa, da so to kazalci, ki lahko najbolj močno vplivajo na življenja in profesionalno razvijanje dijakov, s tem pa tudi na širšo družbeno skupnost. Šola lahko nameni precej denarja za oglaševanje v različnih medijih (časopisih, na radiu, televiziji, elektronskih medijih). Modro bi bilo razmišljati, da je najuspešnejši medij zadovoljstvo dijakov, ki gre od ust do ust, od generacije do generacije.

Razstavni prostori beležijo število obiskovalcev. V Planinskem muzeju v Mojstrani si je razstavo od 29.9.2019 do 24.10.2019 ogledalo 3.439 obiskovalcev. Od tega je bilo 1.843 odraslih, 1.596 mladih. Od vseh obiskovalcev skupaj je bilo 370 tujcev. Tri mesece bo razstava na ogled v centru Bohinjka v Stari Fužini. Pogosti obiskovalci teh prostorov so osnovnošolci, to pa je naša ciljna publika. Ker je na razstavah vedno promocijsko gradivo šole in ker novice

o dogodkih ob otvoritvah širijo na vseh razpoložljivih socialnih omrežjih, menimo, da je eden od rezultatov našega dela, ki smo ga predstavili v sestavku, tudi doprinos k realni promociji šole.

Šola s pripravo razstave ni imela velikih stroškov. Delavnico na terenu smo financirali iz projekta Your Alps, slike smo izdelali pri rednem pouku. Realne stroške je predstavljalo zgolj srečevanje vodje projekta PODVIG z zunanjimi partnerji, kar pa je zanemarljiv strošek v primerjavi z učinki naših aktivnosti.

Sklenemo lahko, da je ob raznovrstnih učinkih opisanih aktivnosti realen tudi podjetniški učinek na področju marketinga in oglaševanja, kar je za vsako šolo precejšen strošek.

Viri in literatura

1. Polšak A. (ur.) (2019). EnterComp: Okvir podjetnostne kompetence. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
2. Planinski muzej Mojstrana. Dostopno na: <https://www.planinski.muzej.si/your-alps-in-triglav-moj-navdih/> (Dostopno 6. 1. 2020).
3. Triglavski narodni park. Dostopno na: <https://www.tnp.si/sl/obiscite/koledar-dogodkov/your-alps-tvoje-alpe/> (Dostopno 6. 1. 2019).
4. Interreg območje Alp. Dostopno na: <https://www.alpine-space.eu/projects/youralps/en/home> (Dostopno 6. 1. 2020).
5. Biotehniški center Naklo. Dostopno na: <http://www.bc-naklo.si/srednja-sola-in-gimnazija/gimnazija/dejavnosti/podvig/likovne-razstave-izven-bc-naklo/> (Dostopno 10. 1. 2019)

Priročnik najdete v digitalni bralnici ZRSŠ na naslovu <https://www.zrss.si/strokovne-resitve/digitalna-bralnica/podrobno?publikacija=286>